

Charta 77 - 1977

Můj vztah k Chartě 77 a zejména k chartistickým aktivitám byl vždycky daleko horší, než se navenek jevílo a než si všichni mí chartističtí přátelé po celou dobu mysleli. Myslím, že mohu dnes otevřeně přiznat, že mě stálo vždycky mnoho úsilí se přimět dělat něco, co přímo s Chartou souviselo. Už jen ta prehistorie: nebyl jsem na mnoha soudech ani později, ale zejména před Chartou. Chartu jsem podepsal, protože jsem tak ulevil svému svědomí a tak trochu jsem se sám vysvobodil (už jsem druh tohoto vysvobození zažil koncem roku 1971, když jsem vlastně neudělal a ani nemusel udělat nic, a ocitl jsem se v Ruzyni v několikaměsíční vazbě). Když mi Patočka někdy počátkem nebo nejdéle v půli února (mluvili jsme o mém prvním „Dopise příteli“, který se mu dostal do ruky – nikoliv ode mne) řekl, že po Havlovi nejspíš přijdou na řadu také Hájek a on a že bych se měl připravit to v takovém případě převzít (později jsem se dozvěděl, že podobně vyzval také Ivana Medka; ten mi to řekl až v době, kdy se začalo mluvit o doplnění počtu mluvčích opět na tři a kdy existovali ještě další kandidáti), nebral jsem to moc vážně, protože to Patočka neřekl nijak kategoricky a já jsem spíš měl dojem, že tak vyjadřuje a chce se mnou sdílet obavy, aby to Státní Bezpečnost neměla příliš snadné. Také jsem vůbec neměl za to, že by se o tom byl nějak zmínil třeba jen Hájkovi (v prvních dnech našeho bližšího styku s Jiřím ještě jsem několikrát asi dost nešikovně, protože ne výslovně, naznačil otázku, co by tomu asi Patočka říkal, že teď jsme mluvčími my s Martou Kubišovou, ale Jiří Hájek na to ani zmíenkou o nějakém diskutování té záležitosti předem ještě s Patočkou nereagoval). Diskusí o eventuelním jmenování dalších dvou mluvčích jsem se dlouho nezúčastňoval, až jsem byl jednou pozván Jiřím Hanzelkou do jeho bytu (a po prvé jsem tam viděl ty vyhlášené pokojové varhany); Hanzelka mne chtěl zkrátka osobně poznat. Důvody mohly být různé, také jsme přitom mluvili o mých „Dopisech příteli“, kterých v té době už byla řádka. Nic mi nedošlo, ani když jsem byl pozván na malou sešlost, kde se už opravdu diskutovalo o výběru vhodných nových mluvčích, zejména však o nutnosti to učinit. Teprve v průběhu diskuse mne najednou jakoby zaskočila slova Jirky Dienstbiera, že mluvčím by měla vždycky být osoba celonárodního významu; v tu chvíli mi napadlo, že to je adresováno mně, protože Jiří se díval právě na mne. Ale nebylo to výslovně adresné a proto jsem nereagoval. S jedinou výjimkou, jímž byl (později) Ivan Medek, jsem o Patočkově „pověření“ nikomu nic neřekl, a v tu chvíli to ani nebylo možné. Když jsem přišel domů, vylíčil jsem to jako kádrový pohovor se špatným koncem a – pokud se pamatuji – vůbec po prvé jsem se o tom, co mi v únoru řekl Patočka, zmínil své ženě. A protože jsem nabyl přesvědčení, že se mne to v dalším už netýká, pustil jsem vše z hlavy.

(Písek, 970105-1.)